

Stockholm 2021-03-09

*Till
Socialstyrelsen*

Remissvar: Dnr 4.1–36588/2020, Sveriges Psykologförbund

Förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård

Sveriges Psykologförbund har beretts möjlighet att lämna yttrande över rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Inledningsvis ska sägas att Psykologförbundet i grunden har samma hållning gällande rörelsebegränsande åtgärder mot barn och unga vid tvångsvård, som vid vårt tidigare remissvar till den statliga utredningen **För barnets bästa? Utredningen om tvångsåtgärder mot barn inom psykiatrisk tvångsvård (SOU 2017:111)**.

Psykologförbundet tar ställning emot alla former av tvingande åtgärder inom slutenvård av barn och unga, bland annat har vi uttryckt att ”...*det är fullt möjligt att helt förbjuda fasthållning och annan rörelsebegränsning som tvångsåtgärd vid heldygnsvård av barn och ungdomar. Genom att bygga upp strategier, förhållnings sätt, och vårdorganisation för att undvika tvångsåtgärder, går detta att förverkliga.*” Vi tror att införandet av psykologiskt ledningsansvar (PLA) jämte motsvarande omvårdnadsledningsansvar, vore ett avgörande organisatoriskt komplement till det medicinska ledningsansvaret, bland annat just med syftet att skapa omvårdnads- och behandlingsmiljöer i svensk heldygnsvård som vi tror skulle verka förebyggande mot behovet att använda tvångsåtgärder.

Socialstyrelsen beskriver nödrättsåtgärder som oönskade och det menar vi är bra. De medicinska och psykologiska riskerna med nödrättsåtgärder som fasthållning är betydande. Däremot beskriver Socialstyrelsen inte att både fastspänning och avskiljning i de allra flesta fall kräver nödrättsåtgärder initialt. Det är sällsynt att en patient låter sig spännas fast eller avskiljas utan ett kraftfullt motstånd. Vi skulle gärna se att Socialstyrelsen utvecklar resonemang kring riskerna med skador vid tvångsåtgärder, och även beskriver att de allra flesta tvångsvårdstillfällen även innebär nödrättsåtgärder, samt att det är ett argument för att undvika tvångsåtgärder.

Med tanke på de förändringar som genomförts i LPT och LRV, ställer sig Sveriges Psykologförbund bakom Socialstyrelsens huvudförslag på tillämpningsföreskrifter till de nya reglerna i LPT 19a§ och LRV 8§ avseende barn.

Förbundet anser att det finns behov av preciseringar av lagregleringen och det är bra att Socialstyrelsen vill reglera tillämpningen av tvångsåtgärderna med syfte att inom ramen för de nya lagreglerna stärka rättssäkerheten, patientsäkerheten, barnrättsperspektivet och att ge förutsättningar för minskad användning av åtgärderna. De alternativ som myndigheten i avsnitt 11 för fram ser förbundet som betydligt sämre. De tillvaratar enligt förbundets mening inte barnrättsperspektiv och patientsäkerhet på ett tillfredsställande sätt.

Det är även positivt med den föreslagna tydligare regleringen av kraven på undersökande läkares kompetens och ansvar vid första beslut om förlängning av åtgärderna, kraven på läkarundersökningsfrekvens och att läkarundersökningsfrekvensen är mycket högre när det gäller barn.

Psykologförbundet ställer sig även bakom att det även explicit anges vilka omständigheter som ska bedömas vid läkarundersökningen, respektive vad undersökande läkare ska informera den beslutande läkaren om. Förbundet bedömer att detta är ägnat att stärka rättssäkerheten och patientsäkerheten vid besluten.

Sveriges psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Nils Erik Solberg
Förbundsjurist